

ustavlja se nad vašim hramom; tu je tedaj zares konec našega popotovanja“.

Dever enmalo premišluje, kar ženina zagleda, ki je bled in žalosten, dokler so drugi vsi veseli. „Kdo je uni le?“ vpraša zdaj starašina. Ta mu odgovori: „To je ženin; mi vsi smo prišli zavoljo njega; priden dečko je, in si išče pridne tovaršice. Da je tukaj taka deklica, se nam vsem dozdeva, ker zvezda je nad tem hramom obstala“.

Na to dever vpraša: „Koga ste vi danes najpred srečali?“

Starašina odgovori: „Tri mogočne kralje, pred katerimi se trese zemlja in nebo, in kateri trije le eden so“.

Zdaj se dever bolj prijazno véde in stavlja starašinu različne zastavice, ktere ta uganiti mora, kakor: „S kolikimi pismenkami se piše sveto pismo?“ „Kdo je svete tri kralje kerstil?“ Kdo se je rodil pa nikdar umerl ni in tudi na svetu ni?“ „Ktero drevó ima dvanajst vej, na vsaki veji trideset odraslikov, na vsakem odrasliku dvanajst belih in dvanajst černih jabelk?“ „Ktere duše nimajo življenja?“ „Za kateri praznik se nar več derv potrebuje?“ itd.

Ako je dever bistroumen mož, kateri je že kaj skusil, si mora starašina dosti prizadevati, preden se mu odpró duri; ako pa to ni, gré lahko po odgovoru na take vprašanje s svojimi gosti v hišo.

Ko se vsi za mizo vsedejo in so židane volje, začne starašina za nevesto popraševati. Kmaló mu pripeljejo v hišo gerdo in našemeno babélo, ktera vesela priskaka v roki jerbas deržeč. On reče: „Ta ni prava“. Baba vendar noče pred iti, dokler ji starašina kak dnar ne verže v jerbas. Na to mu pripeljejo svatevce, eno za drugo, naj pred naj mlajšo in manjšo; ker starašina v eno mer terdi: „Ta ni prava“, pride k zadnjemu nevesta lepo opravljena; v eni roki hleb kruha in nož, v drugi pa pint vina ima. Ko v hišo stopi reče: „Hvaljen bodi Jezus Kristus“, in gré proti mizi, pri kateri se svati gostujejo, postavi pintno sklenico na mizo, kruh pa hipoma razreže v znamenje, da je močna, in da bode lahko gospodinila. Tedaj dá ženinu in svatom vina in kruha. Ako pa ima nevesta tako malo moči, da bi kruha ne mogla na enkrat prerezati, ji ga pred narežejo, da ona tedaj samo nož nastavi in tako hleb razreže. V nekterih krajih pa prinese nevesta ženinu, ko mu jo pripeljajo, bel robec in molek.

Na dan poroke si nevesta prizadeva, da ženina pred vidi, ko on njo, da bi ona delj živela kot on. Navadno mislijo, da bota zakonska bogata, ako na poroke dan dežuje; kteremu pri poroki sveče plamen bolj seka, bode bolj hud; ako sveči mirno, enako gorite, bota v zakonu dolgo in mirno živela; če pa sveči prašite, se bota svajevala; če se razpuščate, se bota v zakonu ločila.

Po zajterku se podajo svatje, ko ste jim svatevci povojake dale, na pot proti cerkvi. Nevesta dobí zdaj od matere blagoslov in zapustí s solznimi očmi dom starišev, kateri tudi jočejo. Spredej skače, pleše in krika kopjaš; za njim grejo godci, za njimi nevesta, ženin, svatovci, dever, starašina in vsi drugi gosti. Godba in streli iz samokresov jih spremljajo. Veselo krikanje doní krog in krog.

(Konec sledi.)

Ozir v stare čase.

Kako so kavó (kofé) nekđaj prepovedovali.

Čudno je, ako dandanašnji beremo ukaz Hildburghausenske vlade od 4. januarja 1768, kateri prepoveduje kavó (kofé) — sedanji vsakdanji živež. Mikavno je čez 88 let brati oni ukaz, ki se takole glasi: 1) Noben meščan, rokodelec, kmet, posel itd. ne smé piti kave, sicer vsakikrat plača 6 mark globe (dnarne kazni); 2. nobeden kdor s kavó kupčuje, ne smé vprihodnje ne žgane ne zmlete kave v svoji štacuni na prodaj imeti, pa tudi sirove čez 2 funta nobenemu prodati, sicer plača 20 tolarjev kazni. 3. Na sejnih se ne smejo mlini za kavó mleti pa tudi sirova kava ne prodajati.

4. Tisti, kterim je kavó piti prepovedano, se morajo v 3 mescih znebiti vse posode za kavó kuhati ali piti, sicer jim bo vzeta. 5. Kerčmarji (oštirji) plačajo 6 mark kazni, če razun popotnikom kakemu drugemu kave dajo ali če jo sami pijó. 6. Kdor s kavó kontrabantuje, plača 20 tolarjev kazni ali pa pride za dve uri na ogerlin (Pranger). 7. Če gospodar daje kave svojim poslom, plača 6 mark; posel, ki jo pije, tudi 6 mark; rokodelski pomočniki in hlapci, ki jo terjajo od svojega gospodarja ali gospodinje ali se proti temu vdinjajo, da se jim kava daje, pridejo za 24 ur v ječo. 8. Kdor se je zadolžil za kavó, ga zavoljo tega dolgá nobeden ne more tožiti. Če kdo kak dolg izterjuje, mora poprej spričati, da za kavó mu dolžnik ni nič dolžen. 9. Od vsacih 6 mark tega kazenskega dnarja prejme ovadnik, ki je tacega zatožil, tretji del; drugó tretjinko prejme vradnik tistega kraja, tretjo tretjino pa sodna gosposka. 10. Ime ovadnika bo zamolčano.

Življenjepisje.

Čertice iz življenja A. Mickievič-a.

Slavni pesnik poljski Adam Mickievič, kterega nenadno smert so nedavnej razglaševali časniki vsih jezikov, se je rodil leta 1798 v Zavsi, novogradskem okrožji maloruske Volinije. Perve nauke je izveršil v Vilni litavskeje, kjer se je za učitelja pripravljaj. Že o tej dóbi je priobčil prvi plod pesniškega duha svojega: dve knjigi balad in različnih pesem pod naslovom „Grazyna“ in „Dziady“. Pozneje je bil imenovan profesor v Kovnu litavskem ter je učil ondi slovstvo; ob priliki pak tadanjih politiških homatij so ga sumili, da se je vdeležil neke zakletbe; prognali so ga toraj v notrajno Rusijo. Tam in ob bregovih črnega morja bival je Mickievič dalj časa ter milo prepeval nezgodo svojo. Zadobil pa je po tam zloženih pesmih milost tedanjega vojnega upravitelja, kneza Galicin-a, ki ga je vzel leta 1826 v svoje spremništvo.

V Petrogradu je dal Mickievič na svetlo epiški spev: „Konrad Wallenrod“ — eno svojih naj glasovitnejih del. Pozneje mu je bilo dovoljeno v inostrane dežele se podati. Potoval je tedaj po Nemškem, Francozkem in po Italii; poslednjič je šel v Pariz, kjer je 4 knjige pesniških del na svetlo dal. Njegov epiški spev: „Pan Tadeus“ živo opisuje življenje naroda poljskega. Od leta 1840 do 1844 je bil učitelj slovanskega slovstva na vseučilišču v Parizu, kjer je pred številnim zborom omikanih poslušavcev razlagal književstvo in zgodovino slovanskih narodov. Ti govori so bili od nekterih slušateljev njegovih zapisani in v natis dani; prestavljeni so bili tudi v nemščino, v kateri so 4 knjige v Lipnici leta 1849 beli dan zagledale. Delo to obsega mnogo zanimivega ne le poljskega, ampak tudi serbskega, českega in ruskega slovstva.

Učiteljstvo slovansko na vseučilišču parižkem je pa nehalo v letu 1844, in Mickievič je od te dóbe živel precej siromahno, dokler ga ni sedanji cesar francozki, Napoleon III. za knjižničarja poterdil v vojno ministerstvo. Preteklo jesen ga je poslal v Carigrad, kakor pravijo, o znanstvenih opravilih. Ondi je slavnega pesnika prijela nemila kolera. Umerl je 28. novembra 1855 v 57. letu dóbe svoje.

Med pesniki poljskega naroda, morebiti celó vsih narodov slovanskih stojí Mickievičevo ime v prvi versti. J. Š.

Novičar iz raznih krajev.

Za tiste vradnike in služabnike, ki so iz večletne privatne službe prestopili v cesarsko, so cesar po sklepu od 17. p. m. dovolili, da se jim, ako se pred dosluženi 10 leti v pravi cesarski službi v pokojni stan podajo, izslužbna plača iz milosti smé na pol iz cesarske dnarnice, na pol pa iz tiste mestne, stanovske ali kake druge kase dopolniti; tako je ravnati tudi pri udovah in sirotah taci vradnikov. — Po naj visjem cesarskem sklepu od 20. p. m. naj

se nekdanje vojaško poveljstvo v Ljubljani iznova spet začasno ustanovi. — Ministerstvo dnarstva je vsled mnogih vprašanj določilo, da tistemu, kteremu se iz kakoršnega koli vzroka davek odpiše, se imajo tudi priklade na davek odpisati; le od novih hiš, kterim se za določene leta odpušajo davki, ta odpust davka ne velja tudi za priklade. — Nadškof v Milani in patriarh v Benetkah sta nanašaje se na novi konkordat oklicala te dni, da nobene bukve kakoršnega koli zapopadka se ne smejo pred na svetlo dati, preden niso bile predložene škofijstvu in niso cerkvenega dovoljenja dobile, in tudi noben bukvar ne sme imeti na prodaj bukev, ki niso od škofijstva pripuščene. — Sedaj še le so natanko znani tisti predlogi, ki jih je poterjene od francozkega cesarja in angležke kraljice iz rok avstrijske vlade nesel unidan grof Esterhazy caru rusovskému v Petrograd. Ker od njih visi mir ali še huja v vojska, je mikavno jih bolj na drobno vediti. Pervi predlog zadeva podonavske knežii Moldavo in Valahijo in pravi, da rusovska obramba (protektorat) ima tu popolnoma jenjati; te knežii se boste po željah in potrebah ondašnjega naroda, ki se bo zato vprašal, iznova uredile, pogodniki bojo to uredbo priznali, in sultan, kteremu gré suverena verhovnost, jo bo poterdil; nobena država se nima pod kakoršno koli pretvezo vtikati v notrajno gospodarstvo teh knežij, kterima se bojo določile stanovitne meje, ktere si smete omenjene deželi tako zavarovati, da ste varne vsacega napada. V zaméno tistih terdnjav in krajev, ki jih imajo armade zaveznikov v posesti, naj dovoli Rusija prenarodbo svoje meje proti evropski Turčii; meja ta naj bi se začela od okolice Kotima, bi segla po južno-izhodni kernici in se končala pri Saličkomu jezeru; to mejo bi občna pogodba dokončno poterdila in odstopljeni kraji bi padli spet v last podonavskim knežijam in turškemu zavetju. Drugi predlog zadeva Donavo. Svobodo Donave in njenih izlivov zaterdijo evropske uredbe, pri kterih se bojo enakomerno vdeležile vse vlade, ki bojo to pogodbo podpisale, brez škode za posebni stan ob bregovih Donave ležečih držav, kteri stan se bo vredil po pravilih, ki so po dunajskem kongresu za brodovje predpisane. Vsak izmed pogodnikov bo imel pravico na izlivu Donave v černo morje eno ali dvoje lahkih ladij imeti, ktere bojo čule nad tem, da se svoboda Donave nikakor ne žali. Tretji predlog zadeva černo morje. To morje ima vprihodnje odperito biti le kupčijskim ladijam, vojnim ladijam pa ne; zatega voljo ne sme tam nobena morská orožnica biti; za varstvo kupčije vsih narodov se bojo v dotičnih lukah (ladijostajah) črnega morja napravile naredbe, dostojne mednarodnemu pravu in starim navadam. Rusovska in turška vlada, ki imate svet okoli morja v svoji posesti, se vzajemno zavezete, da bote le določeno in za službo primorsko potrebno število lahkih ladij na tem morji imele. Ta posebna zaveza med rusovsko in turško vlado mora poprej od vsih družih pogodnikov poterdjena biti in bo pristavek k vesoljni pogodbi tako, da brez njih dovoljenja ne morete ne turška ne rusovska vlada same za-se nič premeniti v nji. Četerti predlog zadeva kristijane na Turškem in pravi, da pravice kristijanov se bojo obravnale brez razžaljenja samostojnosti in dostojnosti turške vlade. Kako naj se verske in politične pravice kristijanov na Turškem v red denejo, se bojo posvetovale avstrijska, francozka, angležka in turška vlada; rusovska bo po sklepu miru povabljena se vdeležiti teh posvetovanj. Razun teh 4 predlogov si priderže vojskovajoče vlade iz evropskega ozira še posebne pogoje predpisati. — Vladni dunajski časnik „Oest. Corr.“ pravi, da je odgovor rusovske vlade na te predloge že prišel iz Petrograda; odgovor je sicer miroljubnega duha, toda v vse skozi in skozi ne dovoli rusovski car. Ker pa spodtikljeji niso bistveni in le bolj formalni — pravi dalje „Oest. Corr.“ — se je še zmiraj nadjati mirne sprave. — Na Rusovskem je sedaj bolj kot pred dvojna stranka živa:

plemenitniki starih rodovin in duhovni so za vojsko, plemenitniki nemškega rodú so za mir; celó v rodovini carovi je razcep na dvoje zlo očiten. — V Krimu je ponoči od 26. na 27. dec. pešica Francozov napadla pešico prednjih rusovskih straž; 18 Rusov je padlo, 16 so jih vjeli in pa troje kónj. — Omer-paša se vpravičuje, da ni kriv pada Karsa, ampak poveljnika sama, ker sta 19.000 vojakov v terdnjavo potegnila brez ozira, ali bo živeža dosti ali ne; 8000 vojakov bi bilo za bran terdnjave čez in čez dosti. — 11. dan t. m. se je pod predsedništvom cesarja Napoleona začel zbor vsih imenitnih generalov zaveznih vlad, ki se pa posvetuje le v tem, kaj bo zaveznikom storiti, ako bi se utegnila vojska kako drugač razširiti. — Strašni mráz in zameti so bili od 1. do 25. p. m. v Serbii, Bosni in tudi Erdelji; volkovi so po več krajih razsajali, da je bilo joj. — Od leta do leta se množi število romarjev v Jeruzalemu in okolici sv. dežel; zidali bojo tedaj v Jeruzalemu veliko stanovališče za popotne iz milodarov, ki se bojo nabirali po vsih katoliških cerkvah.

Pesem starega Kranjca *).

Kaj doživel sem na sveti?	„Stara šema tího bodi, Derži jezik za zobmi, Al pa té jemal bo zlodí!“ Tak mladina govori.
Bog se usmil', kaj se godí!	
Vsak nerodno če živeti, In pregrehe kraja ni.	
Če zmešnjavo oblek pogledam, Skorej Kranjcev ne poznam;	Ni ga več možá besede, Ko bi z lučjo ga iskal, Namest mož so berze zmede, Noč'jo vedít', kar je prav.
Vsim podobni so sosedam, Kranjci biti jih je sram.	
Pri tíh spakih je vganvati: Biba leze, biba ni —	Delavci le na golfijo Delajo in na okó, Kupci imajo odertijo Za tovaršico zvesto.
Oni Kranjci so imenvati, Če polž kozel je z rogmí.	
Vsak oškomban po soldaško, Zajc mu striže pod brado, Hlače nosi po horvaško, Lah, Francoz je za pestjo.	Kdor gosposki dim če bití Začne vero zaničvat', De ga svet začne hvaliti, Trapa večnega imenvat'.
Zdajne kmetiške dekleta Kakor žlahtne so gospé, Vsaka 'z škatlice vzeta, V zlatu, v židi: to se vé.	Ženske naše več ne znajo Tihe, sramožljive bit', Vse z jezikom obravnajo, Zlodja b' znale ž njim krotit'.
Oblačila vse imajo Iz angležkega blagá, Vsim domačim slovo dajo, Kar je ptujga, to veljá.	Se po dviških šapljih praša, Proč so prešli že povsod; Č'ganost se za mizo znaša, Dvištvo šlo za duri v kot.
Barke nam blago nesejo, Vino, žganje, ljubi vsak, Že kofé berači p'jejo, Kmal bi verglo to me znak!	Silno silno vera peša. V pregrehah vse tíci, Čudno se nam štréna meša, Voz nam le pod pot leti.
Vsak čez hude čase toži, De nikjer ni dnarja vzét'; Pa si slep sam težó množi, Potlej z lahko če živét'.	S šibo lakote, bolezní In z vojsko je Bog svaril, Nas oteti večnim brezni — Pa se je zastónj jezil.
Kar serce je zlezlo v hlače, U opasico pa vrat, Glava biti če drugače, Jela torej se mešat.	O ko b' rajnci spet ož'veli, Vid'li, kaj je zdaj na svet', On' za glavo b' se prijeli, Naglo si želel' umret'!
Mladi star'ga več ne sluša, Stari mlad'ga še spoštuj! Moj Bog! kaj še človek skuša, Svet pa je čedalje huj'.	Če tako še dalje pojde, Sam ne vem kaj bo s t'gá, Pa saj bo brez moje škode — Kmalo pojdem iz sveta. Zapísal Borovčan.

*) Pesem „starega Kranjca“, ktera je bila v 3. tečají „Novic“, in potem tudi v 3. zvezku „slovenske gerlice“ natisnjena, sem našel med drugimi stari pesmi tako zapisano, kakor jo Vam podam, da bi jo še enkrat natisnili. Čigava je, ne vém; precej stara je gotovo. Pis.